

Billund
kommune

Tilladelse til kvæghold på
Ansagervej 19, 7200 Grindsted
iht. § 10 i Husdyrloven

Dato: 15. august 2016

Teknik & Økonomi

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200
www.billund.dk

Journalnr.: 09.17.16 P19
Sagsnr.: 16/12058

P10.2.3.1 vs 1.11
KS: RHS

Sagsbehandler:
Mette Hammershøj
Tlf. 79727101
mha@billund.dk

Indledning

Billund Kommune har udarbejdet en § 10 tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet på Ansagervej 19, 7200 Grindsted. Tilladelsen er givet på vilkår, der skal sikre, at driften af dyreholdet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

Baggrund

Billund Kommune har den 7. juni 2016 modtaget en ansøgning efter § 10 i Husdyrloven¹ om tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet på Ansagervej 19, 7200 Grindsted, *matr. nr. 2ab, Morsbøl By, Grindsted*, der drives sammen med Sønderkjærvej 2, 7200 Grindsted under CVR-nr.: 33645252. Endvidere har kommunen løbende indhentet supplerende oplysninger fra ansøger.

Der er på ejendommen den 15. november 2013 givet accept af et kvæghold med op til 12 ammekvæg, 3 kviekalve (0-6 mdr.), 6 kvier (6-27 mdr.), 6 tyrekalve (0-6 mdr.) og 6 ungtyre (6 mdr.-slagtning), svarende til 14,6 DE (dyreenheder).

Der ansøges nu om tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet til 10 ammekøer over 600 kg, 22 kvier (6 mdr. – kælvning), 19 kviekalve (0-6 mdr.), 139 ungtyre (6 mdr.-slagtning), 144 tyrekalve (0-6 mdr.), alle tung race, 1 årssø, 4 smågrise, 4 slagtesvin, 3 æsler og 5 kalkuner, samt lidt andet småfjerkræ, i alt svarende til 74,9 DE.

Herudover ansøges om tilbygning til eksisterende kvægstald, ændret anvendelse af del af maskinhus som stald, samt etablering af støbt plads til kalvehytter og en møddingsplads på Ansagervej 19.

Tilladelse

Billund Kommune meddeler hermed tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet på Ansagervej 19, 7200 Grindsted, *matr. nr. 2ab, Morsbøl By, Grindsted*, samt etablering af fast plads med afløb, møddingsplads, ændret anvendelse af del af maskinhus som stald samt tilbygning til eksisterende kvægstald. Tilladelsen meddeles iht. § 10 i Husdyrloven med de vilkår, som fremgår af tilladelsen.

Der tillades et dyrehold på 74,9 DE fordelt på 10 ammekøer over 600 kg, 22 kvier (6 mdr. – kælvning), 19 kviekalve (0-6 mdr.), 139 ungtyre (6 mdr.-slagtning), 144 tyrekalve (0-6 mdr.), alle tung race, 1 årssø, 4 smågrise, 4 slagtesvin, 3 æsler og 5 kalkuner, samt lidt andet småfjerkræ.

Desuden gives tilladelse til udbringning af 166,87 DE husdyrgødning samt 16,53 DE afsat ved græsning på de 111,3 ha udbringningsarealer.

Det er kommunens vurdering, at tilladelsen kan meddeles på nedennævnte vilkår uden at medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, og at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

---

¹ LBK nr. 868 af 03/07/2015. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Dispensation fra afstandskrav

Der meddeles samtidig dispensation i henhold til § 9, stk. 3 i Husdyrloven fra afstandskrav fra eksisterende bygning, maskinhus med ændret anvendelse som stald, til offentlig vej. Den ændrede anvendelse af den eksisterende bygning vurderes ikke at have betydning for brugere af offentlig vej, hvorfor dispensationen meddeles uden særlige vilkår. Afstanden fra bygningen til offentlig vej er ca. 10 meter.

Høring

Et udkast til tilladelsen har været sendt i høring i 4 uger til den 12. august 2016, hvor ansøger, naboer og andre havde mulighed for at komme med bemærkninger til projektet. Høringsperioden blev udvidet fra 3 til 4 uger pga. sommerferieperioden.

Udkastet sendes til:

Lindegård Mælkeproduktion A/S, Sønderkjærvej 2, 7200 Grindsted

Endvidere sendes udkastet til:

Varde Kommune, Teknik og Miljø, jene@varde.dk

Naboer:

Ejer, Ansagervej 15, 7200 Grindsted

Ejer, Ansagervej 23, 7200 Grindsted

Ejer af forpagtede arealer:

Ejer, England

Der er ikke indkommet høringssvar.

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres på Billund Kommunes hjemmeside samt i Midtjysk Ugeavis og Billund Ugeavis den 23. august 2016.

Endelig afgørelse sendes til:

Lindegård Mælkeproduktion A/S, Sønderkjærvej 2, 7200 Grindsted

Samt:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,

nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk, hereford@bbsyd.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrloven. Klagen skal være indgivet senest den 20. september 2016.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Udnyttelse af tilladelsen

I henhold til Husdyrloven skal der fastsættes en frist for udnyttelse af tilladelsen, som normalt ikke bør være mere end 2 år. Dog kan fristen forlænges til op til 5 år, jf. lovens § 33, stk. 3. Der er ikke anmodet om forlænget udnyttelsesfrist i ansøgningsmaterialet.

Det fastsættes derfor, at denne tilladelse bortfalder, såfremt den ansøgte udvidelse af dyreholdet ikke er udnyttet inden 2 år, fra tilladelsen meddeles.

Med venlig hilsen
Mette Hammershøj
Miljøsagsbehandler

Vilkår

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår. De til enhver tid gældende bestemmelser i lovgivningen skal overholdes, uanset disse måtte være skærpende i forhold til nedenstående.

Generelle forhold

1. Der meddeles tilladelse til en drift med 74,9 DE fordelt på:

Antal	Årsproduktion	Antal DE
10	Ammekøer, (over 600 kg)	7,14
22	Kvier/stude, 6-27 mdr. (tung race)	10,48
19	Kviekalve 0-6 mdr. (tung race)	5,06
139	Ungtyr 6 mdr.-slagt. (tung race)	35,64
144	Tyrekalve 0-6 mdr. (tung race)	15,57
1	Årssøer	0,23
4	Slagtesvin	0,11
4	Smågrise	0,02
3	Æsler (heste under 300 kg)	0,64
5	Kalkuner	0,02
	I alt	74,90

*DE beregninger er foretaget i IT ansøgningssystemet

2. Ammekvæg med opdræt, æsler samt indkøbte kvier skal afgræsse med max. 16,53 DE inden for udbringningsarealet.
3. Ejendommen skal indrettes og drives i overensstemmelse med den miljøtekniske beskrivelse og de fastsatte vilkår.
4. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter meddelelsesdato.

Husdyrbrugets anlæg

5. Dybstrøelsesstald inkl. tilbygning skal udføres med fast bund og afløb til gødningsopsamlingsanlæg, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen² eller stalden skal drives i overensstemmelse med byggebladet: 095.03-01 Etablering af løsdriftsstalde uden fast bund til ammekøer, ungdyr m.v. på dybstrøelse.
6. Husdyrbruget skal til enhver tid kunne dokumentere at have opbevaringskapacitet for husdyrgødning i overensstemmelse med gældende lovgivning, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Udbringningsarealer

7. På bedriftens udbringningsarealer må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 166,87 DE pr. planår (maks. 16.785 kg N og 2.325 kg P, fordelt på 58,28 DE dybstrøelse, 92 DE kvæggylle, 0,05 DE ajle, 0,01 DE fast gødning og 16,53 DE afgræsning inden for harmoniareal). Der kan veksles mellem de forskellige gødningstyper

² BEK nr. 1318 af 26/11/2015. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

inden for rammerne af maksimale N- og P-niveauer og under samtidig hensyntagen til de forskellige husdyrgødningstypers udnyttelsesprocenter.

8. Der må ikke tilføres anden organisk gødning, f.eks. affald til bedriftens arealer. Dog kan der i perioden, indtil miljøtilladelsen er fuldt udnyttet, og i eventuelle år uden fuld besætning, suppleres med anden organisk gødning under forudsætning af,
- at kvælstoftabet fra markerne ved anvendelse af anden organisk gødning ikke overstiger det kvælstoftab, der vil være ved den godkendte drift.
  - at den udbragte mængde fosfor ved anvendelse af anden organisk gødning, ikke overstiger den udbragte mængde fosfor ved den godkendte drift.
  - at reglerne i den til enhver tid gældende Slambekendtgørelse³ er overholdt.

Der skal indsendes dokumentation herfor i forbindelse med anvendelsen af anden organisk gødning. Der kan frit veksles mellem dybstrøelse og anden organisk gødning.

9. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 16 % ekstra efterafgrøder, ud over de til enhver tid gældende generelle krav om efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode, eftervirkning og kvælstofgødskning. Efterafgrøderne eller andre generelle miljøkrav må dog ikke overføres til andre bedrifter.

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

10. Der skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne dokumenteres overholdelse af ovenstående vilkår for de seneste 5 år, f.eks. i form af indsendte gødningsregnskaber.

---

³ BEK nr. 1650 af 13. december 2006 – Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Billund Kommune modtog den 7. juni 2016 en ansøgning efter § 10 i Husdyrloven om tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet på Ansagervej 19, 7200 Grindsted, matr. nr. 2ab, Morsbøl By, Grindsted, der drives sammen med Sønderkjærvej 2, 7200 Grindsted under CVR-nr.: 33645252. Endvidere har kommunen løbende indhentet supplerende oplysninger fra ansøger.

Der er på ejendommen den 15. november 2013 givet accept af et kvæghold med op til 12 ammekvæg, 3 kviekalve (0-6 mdr.), 6 kvier (6-27 mdr.), 6 tyrekalve (0-6 mdr.) og 6 ungtyre (6 mdr.-slagtning), svarende til 14,6 DE (dyreenheder).

Der ansøges nu om tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet til 10 ammekøer over 600 kg, 22 kvier (6 mdr. – kælvning), 19 kviekalve (0-6 mdr.), 139 ungtyre (6 mdr.-slagtning), 144 tyrekalve (0-6 mdr.), alle tung race, 1 årssø, 4 smågrise, 4 slagtesvin, 3 æsler og 5 kalkuner, samt lidt andet småfjerkræ, i alt svarende til 74,9 DE.

Herudover ansøges om tilbygning til eksisterende kvægstald, ændret anvendelse af del af maskinhus som stald, samt etablering af støbt plads til kalvehytter og en møddingsplads på Ansagervej 19.

Ansøger råder over 115,35 ha udbringningsareal, heraf ca. 23 ha i Varde Kommune, jf. bilag 1.

Ammekvæget går ude året rundt med adgang til et læskur. De øvrige kvier vil gå ude i ca. 6 mdr., og æslerne i ca. 8 måneder. Dyrene græsser inden for udbringningsarealerne. Æsler, svin og fjerkræ går i en del af eksisterende maskinhus, der ikke tidligere har været anvendt til dyrehold.

Tyrekalve og eventuelle tilkøbte kvier opstaldes på dybstrøelse (hele arealet) i eksisterende kvægstald og tilbygning til denne, jf. bilag 2. Kvægstalden var tidligere indrettet med sengebåse, men er nu ændret til dybstrøelsesstald uden bund. Kvægstalden inkl. tilbygning vil blive indrettet med fast gulv med eller uden afløb til gødningsopsamlingsanlæg. Tyrekalvene går de første 1-2 mdr. i kalvehytter på en nyetableret fast plads med afløb til eksisterende gyllebeholder.

Lokalisering

Ejendommen ligger i landzone sydvest for Grindsted. Afstand fra stalden til nærmeste nabobeboelse er ca. 175 meter. Der er landbrugspligt på naboejendommen. Afstanden til nærmeste byzone (Grindsted) er mere end 3,8 km.

Udbringnings- og afgræsningsarealerne ligger i tilknytning til ejendommen, jf. bilag 1. Tre af arealerne ligger på den anden side af kommunegrænsen, i Varde Kommune, jf. bilag 1.

Afstandskravene fra stalde og lignende samt husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg, jf. Husdyrlovens § 6, stk. 1, til et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- og sommerhusområde er

overholdt, ligesom afstandskravene fra afgræsningsarealer i Billund Kommune til et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- og sommerhusområde er overholdt.

Afstanden til offentlig vej fra maskinhus med ændret anvendelse som stald er ikke overholdt i henhold til afstandskravene i Husdyrlovens § 8. Der er derfor søgt om dispensation fra afstandskravene til offentlig vej. Det er kommunens vurdering, at ændringerne ikke vil have påvirkning på brugere af vejen, hvorfor der meddeles dispensation fra afstandskravene i henhold til lovens § 9.

Et husdyrbrugs staldanlæg og opbevaringsanlæg er endvidere omfattet af kravet om en minimumsafstand på 10 meter til naturtyper omfattede af Husdyrlovens § 7 i forbindelse med etablering, eller udvidelser og ændringer af anlæg på husdyrbrug, der derved bliver større end 15 dyreenheder. Disse naturtyper findes ikke inden for en afstand af 10 meter fra husdyrbruget.

Ansagervej 19 er en landbrugsejendom uden beboelsesbygning. Ejendommen drives sammen med Sønderkjærvej 2, der ligger på en tilstødende matrikel, og som ligeledes ejes af Lindegård Mælkeproduktion A/S. Ammekvæget har et læskur på Sønderkjærvej 2. Der er på Ansagervej 19 tinglyst en deklaration, hvorefter der ikke uden Jordbrugskommissionens (nu: NaturErhvervsstyrelsens) tilladelse må opføres nye bygninger.

Billund Kommune har bedt NaturErhvervsstyrelsen om en afgørelse i forhold til den tinglyste deklaration for det ansøgte. NaturErhvervsstyrelsen har i mail af 27. juni 2016 givet samtykke til, at der kan opføres en tilbygning til den eksisterende stald.

Ejendommen ligger inden for *værdifulde landskaber* og *større uforstyrret landskab* udpeget i Kommuneplan 2025. Om værdifulde landskaber fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at landskabet som hovedregel skal friholdes for byggeri og anlæg, der forringer de visuelle, kulturhistoriske, geologiske eller oplevelsesmæssige værdier, og at, hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet og samspillet med landskabet prioriteres højt. Om større uforstyrrede landskaber fremgår af kommuneplanens retningslinjer, at landskabet som udgangspunkt skal friholdes for større byggeri og større tekniske anlæg, så områdernes karakter af uforstyrrethed ikke påvirkes.

Det nye byggeri vil ligge i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Byggeriet vil udelukkende være synligt fra Ansagervej, nord for bygningerne, og vil ligge delvist skjult bag eksisterende bygninger. Kalvehytterne vil være synlige fra vejen, men er delvist afskærmede bag opvoksede træer og kvægstalden. Det er kommunens vurdering, at driftsbygningerne er nødvendige for at drive ejendommen som landbrugserhverv.

Da der derudover er tale om anvendelse af eksisterende bygninger, er det Billund Kommunes vurdering, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af naboer og af de landskabelige værdier i området.

Husdyrbrugets anlæg

Tyrekalve og eventuelle tilkøbte kvier opstaldes på dybstrøelse (hele arealet) i eksisterende kvægstald og tilbygning til denne, jf. bilag 2. Kvægstalden var

tidligere indrettet med sengebåse, men er nu ændret til dybstrøelsesstald. Ansøger oplyser, at hele dybstrøelsesstalden inkl. tilbygning vil blive indrettet med fast gulv med eller uden afløb til gødningsopbevaringsanlæg. Tyrekalvene går de første 1-2 mdr. i kalvehytter på en nyetableret fast plads med afløb til eksisterende gyllebeholder. Ammekvæget har adgang til et læskur. Æsler, svin og fjerkræ går på dybstrøelse i en del af eksisterende maskinhus, der ikke tidligere har været anvendt til dyrehold.

Maskinhuset, hvori der er indrettet stald, er placeret nærmere end 15 meter fra offentlig vej. Anlægget overholder dermed ikke afstandskravene jf. Husdyrlovens § 8, stk. 1, nr. 4. Kommunen har dog mulighed for at meddele dispensation fra afstandskravene jf. lovens § 9, stk. 3, hvor kommunen skal fastsættes vilkår, der sikrer, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener. Det er kommunens vurdering, at den ændrede anvendelse af den eksisterende bygning ikke vil have betydning for brugere af offentlig vej, hvorfor dispensationen meddeles uden særlige vilkår.

Det er Billund Kommunes vurdering, at der skal stilles vilkår om, at dybstrøelsesstalden udføres med fast bund og afløb til gødningsopsamlingsanlæg, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen **eller at stalden** skal drives i overensstemmelse med byggebladet: 095.03-01 Etablering af løsdriftsstalde uden fast bund til ammekøer, ungdyr m.v. på dybstrøelse. Placering af anlæg på ejendommen fremgår af bilag 2.

Gødningsproduktion og -håndtering

Det ansøgte dyrehold vil producere dybstrøelse samt en smule fast gødning og ajle. Der er to gyllebeholdere på ejendommen, hvoraf den ene udlejes til HedeDanmark. Den anden gyllebeholder er på 1200 m³. Beholderen er kontrolleret i 2011.

Ansøger ønsker at etablere en møddingsplads syd for denne gyllebeholder. Møddingspladsen ønskes opført med afgrænsningsmur til to af siderne og 2 m randzone til de øvrige to sider. Med en størrelse på 10 x 10 m, vil møddingspladsen kunne rumme ca. 96 m³ (8 m x 8 m x 1,5 m). Møddingspladsen vil få afløb til gyllebeholderen. Der anvendes markstakke.

Der er en årlig produktion af dybstrøelse på ca. 933 m³/år fra dyr på stald. Dybstrøelsen køres i markstak ca. 2 gange årligt.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kompost have et tørstofindhold på mindst 30 %, det må højst oplagres samme sted i 12 måneder, og der skal føres årlige optegnelser over placering.

Kommunen finder, at møddingspladsen skal have en størrelse, så den har tilstrækkelig opbevaringskapacitet for tyrekalve og småkalve i kalvehytter. Kalvene i hytter producerer i alt 60 m³ dybstrøelse. For at opfylde kravet om tilstrækkelig opbevaringskapaciteten på 9 mdr., skal møddingspladsen derfor kunne rumme min. 45 m³. Der er dermed tilstrækkelig opbevaringskapacitet på møddingspladsen.

Der er en mindre produktion af ajle, der vil blive ledt til gyllebeholderen. Hertil kommer ca. 40 m³ overfladevand fra møddingspladsen og 160 m³ fra pladsen til kalvehytter. Da gyllebeholderen er på 1200 m³, er der dermed tilstrækkelig opbevaringskapacitet i gyllebeholderen.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget til enhver tid kan dokumentere, at kapaciteten af gødningsopbevaringsanlæg opfylder Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser.

Lugt

Lugt stammer primært fra stalde, men kan også kortvarigt forekomme i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Der er i husdyrgodkendelse.dk foretaget lugtberegninger for det ansøgte projekt. Ammekvæg, der er udegående i 5 eller flere måneder af året medregnes ikke i lugtberegningen. Dette skyldes, at lugtproblemer næsten udelukkende forekommer i perioden 1/5 til 1/10, hvorfor ammekvæg, der er udegående i denne periode, ikke skal medregnes ved en lugtberegning.

Resultatet af lugtberegningerne ved de følsomme områdetyper:

Områdetype	Beregnet geneafstand	Faktisk afstand*
Byzone	179 m	> 3,3 km
Samlet bebyggelse	100 m	> 2,9 km
Enkeltbolig uden landbrugspligt	56,30 m	> 115 m

*Afstand fra lugtcentrum af nærmeste staldbygning.

Geneafstanden, til byzone, samlet bebyggelse og enkeltboliger er overholdt.

Billund Kommune har i husdyrgodkendelse.dk foretaget en lugtberegning, hvor alle dyr går på stald hele året og dermed medtages i beregningen. De beregnede geneafstande ændres marginalt til hhv. 196 m til byzone, 110 m til samlet bebyggelse og 62 m til enkeltbolig uden landbrugspligt. Geneafstandene er dermed fortsat overholdt, og det vurderes derfor unødvendigt aht. lugt at stille vilkår om, i hvilket omfang dyrene skal være udegående.

Ud over geneafstanden, anvendes i lovgivningens regi begrebet lugtkonsekvenszone, som breder sig ud over et større område omkring husdyrbruget end geneafstanden. Lugtkonsekvenszonen er et beregningsmæssigt område omkring husdyrbrugets produktionsanlæg, hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres. Konsekvenszonen anvendes af kommunen til fastlæggelse af høringsparter i forbindelse med sagsbehandling af miljøtilladelser. Zonen er beregnet til 201,71 m i det ansøgte projekt.

Det er Billund Kommunes vurdering, at staldene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne.

Støj

Der vil forekomme støj ved levering af foder, transporter med dyr samt i forbindelse med markarbejde. Støj i forbindelse med disse aktiviteter vil forekomme i korte perioder.

Da ejendommen ligger i landzonen, og da der er tale om korte perioder med støj, er det Billund Kommunes vurdering, at transport til og fra ejendommen kan ske, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Støv

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm samt i forbindelse med markarbejdet. Da støv i forbindelse med disse aktiviteter kun vil forekomme i korte perioder, er det Billund Kommunes vurdering, at udvidelse af dyreholdet ikke vil medføre væsentlig forøgelse af ejendommens støvpåvirkning af omgivelserne.

Flue- og skadedyrsbekæmpelse

Indretning og drift af produktionen på ejendommen skal overholde gældende regler i henhold til lovgivning og byggeblade for indretning og drift. Det er kommunens vurdering, at der ikke kan forventes flueproblemer på ejendommen.

Kommunen fører tilsyn med rotter på ejendommen. Der har ikke hidtil været problemer med rotter på ejendommen, og der forventes heller ikke at være rotteproblemer på ejendommen i fremtiden.

BAT

I henhold til Husdyrloven skal kommunen i forbindelse med meddelelse af miljøtilladelser efter loven sikre sig, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

BAT anses for efterkommet for virksomheder under 75 DE ved overholdelse af BAT- tiltag generelt implementeret i den danske lovgivning. Da tiltagene fremgår som lovkrav, er det ikke relevant at stille vilkår for at sikre, at tiltagene efterkommes.

Det er Billund Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ved overholdelse af dansk lovgivning opfylder kravene iht. Husdyrloven ved at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Udbringningsarealer i Varde Kommune

I Varde Kommune er der søgt om udbringning på ca. 23,4 ha. Billund Kommune har derfor anmodet Varde Kommune om en udtalelse i forbindelse med ansøgning om miljøtilladelse.

Varde Kommunes samlede vurdering er, at Billund Kommune i miljøgodkendelsen med vilkår skal sikre,

1. at udvaskning af nitrat til overfladevand fra arealerne i Varde Kommune ikke overstiger udvaskningen fra et planteavlsbrug uden tilførsel af husdyrgødning
2. at det generelle beskyttelsesniveau for fosfor overholdes.

Varde Kommunes høringssvar er vedlagt i sin helhed som bilag 4.

Det er Billund Kommunes vurdering, at ovennævnte er sikret med vilkårene stillet i miljøtilladelsen.

Udbringningsarealer

Ejendommen råder over 111,35 ha udbringningsarealer. Udbringningsarealernes placering fremgår af bilag 1.

Miljølovgivningen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning, der udbringes, og det areal, der er til rådighed for udbringningen (harmoniareal, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen), således at dyretrykket fra et husdyrbrug af nærværende type ikke overstiger 1,7 DE/ha. Idet der ønskes mulighed for at modtage husdyrgødning fra andre bedrifter, er det vægtede harmonital i ansøgningen beregnet til 1,52 DE/ha.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 38 er det NaturErhvervstyrelsen, som fører tilsyn med, at bekendtgørelsens harmoniregler overholdes.

Der ansøges om udbringning af 166,87 DE dybstrøelse, kvæggylle, ajle, fast gødning samt afgræsning inden for udbringningsareal, og der rådes over 111,35 ha., dvs. et dyretryk på 1,50 DE/ha. De nødvendige arealer, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav, er således til rådighed til udbringning af gødningen fra ejendommen, medmindre naturpåvirkningen indebærer, at dyretrykket skal være mindre.

Kommunens vurdering

Der stilles vilkår om, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 166,87 DE pr. planår (maks. 16.785 kg N og 2.325 kg P, fordelt på 58,28 DE dybstrøelse, 92 DE kvæggylle, 0,05 DE ajle, 0,01 DE fast gødning og 16,53 DE afgræsning inden for harmoniareal). Der kan veksles mellem de forskellige gødningstyper inden for rammerne af maksimale N- og P-niveauer og under samtidig hensyntagen til de forskellige husdyrgødningstypers udnyttelsesprocenter.

Der må ikke samtidig tilføres anden organisk gødning, f.eks. affald. Der gives dog mulighed for at supplere med anden organisk gødning i perioden, indtil miljøtilladelsen er fuldt udnyttet, og i eventuelle år uden fuld besætning. Dette fastsættes som vilkår med krav om, at en række forudsætninger skal være opfyldt, og med krav om dokumentation herfor.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for kommunen skal kunne fremlægges sædskifte- og gødningsplaner for de seneste 5 år, som kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes i henhold til gældende lovgivning samt i overensstemmelse med vilkårene stillet i denne tilladelse.

I de nedenstående afsnit er foretaget en beskrivelse og en vurdering af gødningsudbringningens naturpåvirkning, samt om påvirkningen skal medføre særlige krav til gødningsbelastningen.

Grundvand - Nitrat

Ingen af udbringningsarealerne ligger inden for nitratfølsomt indvindingsområde (NFI), jf. bilag 3.

Kommunens vurdering

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at de generelle regler for gødskning samt udbringning af husdyrgødning er tilstrækkelige til at sikre hensynet til, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af grundvand med nitrat.

Overfladevand - Fosfor

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav til fosforoverskuddet på visse arealtyper, medmindre der efter gennemførelsen af det ansøgte projekt kan dokumenteres fosforbalance for ejendommen.

Kravet til fosforoverskuddet afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles således krav til fosforoverskuddet på detaildrænede eller -grøftede lavbundsarealer, samt på drænede lerjorder (Jordbundstype 5 – 10) med fosfortal 4 eller højere. Sådanne arealtyper betegnes som arealer, der er omfattet af Fosforklasse I, II eller III.

I alt 37,38 ha ligger inden for Fosforklasse II. Ingen af de øvrige udbringningsarealer ligger inden for Fosforklasse I-III, jf. kortbilag 3.

Der er iht. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 krav om, at fosforoverskuddet på arealer omfattet af fosforklasse II de nævnte arealer ikke må overstige 2 kg P/ha/år. Af kontrolhensyn bliver vilkår vedr. fosforoverskuddet stillet på bedriftsniveau, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning til Husdyrloven (Wiki-Vejledningen).

Kommunens vurdering

Ifølge beregninger i ansøgningsmaterialet er krav til fosforoverskud overholdt. Beregningerne viser fosforoverskud pr. ha pr. år på bedriftsniveau for det ansøgte projekt på -0,7 kg P/ha/år.

Der stilles vilkår, der sikrer, at forudsætningerne for beregningerne overholdes.

Det er Billund Kommunes vurdering, at miljøtilladelsen kan meddeles på ovenstående vilkår, uden at udvaskningen af fosfor vil medføre en væsentlig påvirkning på overfladevand.

Overfladevand - Nitrat

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til sårbare Natura 2000 områder og som har et lavt reduktionspotentiale i forhold til nitratudvaskning, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om et lavere husdyrtryk pr. ha, end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

Hele udbringningsarealet ligger inden for Nitratklasse 0, jf. kortbilag 3. Der er derfor ingen krav om skærpelse af det generelle harmonitryk jf. bilag 3 til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Kommunens vurdering

Det er Billund Kommunes vurdering, at miljøtilladelsen kan meddeles under de generelle regler, uden at det medfører en væsentlig påvirkning af overfladevand med nitrat.

Påvirkning fra gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold

Som det fremgår af ovenstående afsnit, kan ejendommens gødningsudbringning overholde det generelle beskyttelsesniveau for næringsstofudvaskningen fastsat i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Af Vejledningen til Husdyrloven fremgår, at kommunalbestyrelsen for hver ansøgning efter Husdyrloven skal foretage en konkret vurdering af, om Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at undgå en væsentlig virkning på miljøet. Kommunalbestyrelsen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte at stille vilkår, der rækker ud over disse beskyttelsesniveauer.

Vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse skal i henhold til Vejledningen foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt for overfladevand, der ikke er udpeget som Natura 2000-område.

I vandløb har mængden af nitrat og fosfor ikke nogen større betydning for miljøtilstanden. Dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold end tilførslen af nitrat. Vandløbenes betydning mht. fosfor- og nitratbelastning er først og fremmest transporten til marine vandområder, der vil kunne blive påvirket af næringsstofftilførslen.

I det nedenstående har kommunen foretaget en vurdering af gødningsudbringningens påvirkning af øvrige typer af overfladevande, samt bilag IV-arter.

Påvirkning af marint vandmiljø ved næringsstofudvaskning

Marine recipienter

Billund Kommune grænser ikke op til marine områder, hvorfor næringsstofftilførsel til marine overfladevande fra udbringningsarealer i kommunen alene kan ske via transport i vandløb, som afvander arealerne. Afvandingen fra udbringningsarealerne for husdyrbrugene i Billund Kommune indgår i to hovedoplande, som afvander til henholdsvis Vadehavet (Hovedopland 1.10 i vandplanerne) og Ringkøbing fjord (Hovedopland 1.8 i vandplanerne). Desuden er der et lille område i den sydøstlige del af kommunen, der afvander til Vejle Fjord, som er en del af Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland.

Den nordlige del af kommunen afvander via mindre vandløb til Skjern Å og Ringkøbing Fjord, mens resten af kommunen hovedsageligt afvander via mindre vandløb til Varde Å og Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde). Fra arealer i Billund Kommune tilledes Varde Å vand via Grindsted Å og Ansager Å, mens

Skjern Å tilledes vand fra Omme Å og dets sydligere tilløb fra Simmelbæk. Hertil kommer som nævnt et lille område, der afvander til Vejle Fjord via Vejle Å.

Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde) og Ringkøbing Fjord er Natura 2000 områder, der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi begge er kategoriserede som meget sårbare over for kvælstoftilførsel, mens Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde) desuden er kategoriseret som meget sårbar over for fosfortilførsel. Vejle Fjord og det nordlige Lillebælt er ikke omfattet af Natura 2000 udpegninger, ligesom disse vandområder heller ikke er kategoriseret som sårbare eller meget sårbare over for fosfor- eller kvælstoftilførsel i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Vadehavet.

Natura 2000 område - Vadehavet

Om Vadehavets opland fremgår af vandplanerne og basisanalyserne, at oplandet dækker et areal på godt 4400 km². Mod nord strækker oplandet sig fra Henne Strand på Vestkysten til Billund i øst. Mod sydvest går området ned til Bredebro og mod sydøst til lidt nordvest for Åbenrå, hvor afgrænsningen mod nord følger den Sydjyske højderyg. Hovedoplandet udgøres af et antal deloplande, hvoraf det største er Varde Å systemet, som afvander et areal på ca. 1090 km².

Det fremgår af resuméet, at arealanvendelsen i oplandet til Vadehavet er domineret af landbrug, som procentvis (69 %) udgør en lidt større andel af arealanvendelsen end på landsplan (67 %).

I afstrømningsområderne er der udpeget 14 Natura 2000-områder, bl.a. følgende:

- EF-habitatområde nr. 77: Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde,
- EF-habitatområde nr. 78: Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde,
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 49: Engarealer ved Ho Bugt,
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57: Vadehavet,
- samt Ramsarområde nr. 27: Vadehavet.

En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder f.eks. sandbanker med lavvandet, vedvarende dække af havvand, flodmundinger, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, samt vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand.

Udpegningsgrundlaget for Vadehavet omfatter bl.a. følgende relevante arter: Hav - og Flodlampret, Stavsild, Snæbel, Odder, Marsvin, Gråsæl og Spættet sæl. Udpegningsgrundlaget for Varde Å omfatter bl.a. følgende relevante naturtyper og arter: Vandløb med vandplanter, Flodperlemusling, Hav -, Bæk -, og Flodlampret, Laks, Snæbel, Odder.

Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområderne, blive påvirket negativt. Det gælder blandt andet ynglefuglene Klyde, Splitterne, Havterne og Fjordterne, samt trækgæsterne Knopsvane, Knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Hvinand, Stor

skallesluger, Edderfugl, Blishøne, Strandskade, Lille kobbersneppe, Islandsk ryle og Almindelig ryle, der alle er afhængige af fødesøgning på søterritoriet.

Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Vadehavet.

I Vandområdeplanerne er der for Vadehavet fastsat målsætning om god økologisk tilstand. Tilstandsvurderingen for kystvandene i Hovedopland Vadehavet viser, at tilstanden i samtlige vandområder er ringe eller dårlig.

Vandplanerne for første planperiode fastlægger den konkrete indsats i forhold til ca. 6.600 tons kvælstof. Det er besluttet, at det samlede indsatsbehov genberegnes til vandområdeplaner for perioden 2015-2021. Frem til 2021 forventes der at ske en yderligere reduktion i belastningen af vandområderne med næringsstoffer som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for vandområdedistriktet. Dette kaldes baselineeffekten. Således forventes landbrugsmæssige tiltag, allerede vedtagne større naturgenopretningsprojekter som vådområder, samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet at bidrage til yderligere reduktion i kvælstofafstrømningen.

Som følge af Fødevarer- og landbrugspakken fra december 2015 vil der ske en omlægning af den nuværende generelle kvælstofregulering til en mere målrettet regulering. I den forbindelse er det besluttet at udfase de nuværende generelt sænkede normer, ophæve krav om obligatoriske randzoner, ændre restriktioner for jordbearbejdning og ikke gennemføre tidligere planlagte yderligere efterafgrøder.

Næringsstofkoncentrationerne i Vadehavet er dels påvirket af den tidevandsbetingede udveksling fra Vesterhavet og dels fra baglandets ferskvandstilstrømning gennem vandløb og åer. Tilførslen af kvælstof fra det danske opland til Vadehavet er domineret af bidrag fra diffuse kilder (jordbrug, naturbidrag og spredt bebyggelse), hvoraf udvaskningen fra landbruget udgør den største del, mens punktkilder som f.eks. renseanlæg og dambrug bidrager væsentligt til fosfortilførslen.

Grundlag for vurdering af nitratpåvirkningen af Vadehavet

I Vejledningen til Husdyrloven fremgår, at der skal foretages en vurdering af, om husdyrbruget i sig selv kan påvirke vandområder væsentligt, og om husdyrbruget i sammenhæng med andre projekter (kumulation) kan påvirke vandområder væsentligt. Der er i Vejledningen opstillet nogle afskæringskriterier for skadevirkning fra nitratudvaskning, hvorom fremgår, at et projekt for husdyrbrug ikke kan medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er

andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Kommunen kan uanset en eventuel stigning i husdyrtrykket godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlbrug. Det kan gøres på flere måder. Det kan ske ved brug af reducerede gødningsnormer, flere efterafgrøder, eller ændret sædskifte. Det vil sige, at en landmand, der gerne vil have udvidet sit brug i et område, hvor dyretrykket er steget, udformer en ansøgning, hvor der vælges en eller flere af disse muligheder, så det fremgår af ansøgningen, at der fra de arealer, som anvendes til udspredning af husdyrgødning, ikke vil være en større nitratudvaskning i det pågældende opland, end hvis der kun anvendes handelsgødning.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Det fremgår videre af Vejledningen, at der med de ovennævnte afskæringskriterier vurderes efter pkt. 1, om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning:

Udviklingen i husdyrproduktionen i det aktuelle opland opgøres kontinuerligt (lineær regression) for perioden fra 1. januar 2007 og frem til godkendelsestidspunktet. Referencedatoen er fastsat til den 1. januar 2007, idet 2007 er udgangsåret for den baseline, der er fastlagt i forbindelse med udarbejdelse af vandplanerne.

Ved opgørelsen af udviklingen i et opland anvendes de landsdækkende data vedrørende den generelle udvikling i husdyrholdet sammenholdt med kommunernes egne oplysninger om ophørte husdyrbrug og de meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som stadig kan udnyttes inden for 2-3 års fristen.

Til brug for kommunernes vurdering af dyreenhedsudviklingen har Miljøstyrelsen i marts 2011 udgivet en samlet opgørelse af dyretrykket, hvoraf udviklingen i antallet af husdyrenheder i 143 kystoplande (oplande jf. vandplanlægning efter miljømålsloven) er opgjort for de enkelte oplande for årene fra 2007 og frem på baggrund af CHR data. Opgørelsen opdateres årligt og er gjort tilgængeligt på et WebGis-kort. www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/

Vurdering af nitratpåvirkning af Vadehavet fra husdyrbruget i sammenhæng med andre projekter, jf. afskæringskriterium Pkt. 1

For opland Vadehavet, Grådyb Tidevandsområde, fremgår af Miljøstyrelsens opgørelse, at oplandet er på 182.040 ha. Det samlede dyretryk i oplandet var i 2007 på 137.563 DE og på 152.855 DE i 2015, hvor seneste data foreligger. Der er således sket en stigning i antallet af dyreenheder fra 2007 til 2015 på ca. 11,12 %.

Kommunen er ikke i besiddelse af oplysninger om eventuelle forhold omkring husdyrbrugene i oplandet (afbrænding af husdyrgødning, eksport ud af oplandet o.l.), som bør medføre et fradrag i den opgørelse af dyretrykket i oplandet efter 2007, som ovenstående data fra WebGis-kortet er udtryk for. Som det fremgår af ovenstående Pkt. 1 kan eventuelle andre gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, hvorfor kommunen ikke har foretaget supplerende vurderinger af bidrag fra andre kilder i oplandet end husdyrbrug.

På ovenstående grundlag er det kommunens vurdering, at det som udgangspunkt ikke kan udelukkes, at udvaskningen af næringsstoffer fra husdyrgødningen i det ansøgte projekt i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Vadehavet. Som det fremgår af Pkt. 1 ovenfor, kan der imidlertid tillades et projekt, hvor udvaskningen fra husdyrbrugets gødningsudbringning er reduceret til et niveau, der svarer til et planteavlbrug. Baggrunden for dette er ifølge Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011, at arealer, der dyrkes i almindelig omdrift, herunder med almindelig anvendelse af handelsgødning, som udgangspunkt ikke kræver, at der foretages en vurdering efter habitatbekendtgørelsens⁴ § 7, jf. § 8.

Der er i IT-ansøgningssystemet udført beregninger vedrørende udvaskningen fra det ansøgte projekt, som er baseret på, at ejendommens arealer drives som et plantebrug med anvendelse af handelsgødning i stedet for husdyrgødning. Beregningerne viser en udvaskning fra rodzonen på 81,9 kg N/ha/år.

Da den ansøgte udvaskning (81,0 kg N/ha/år) ikke er større end den beregnede udvaskning er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt i sammenhæng med andre projekter ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Vadehavet, idet projektet ikke vil påvirke mere end, hvad der svarer til drift uden husdyrgødning.

---

⁴ BEK nr. 188 af 26/02/2016 – Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Der stilles vilkår, som fastlægger de anvendte udbringningsarealer og den maksimalt tilførte gødningsmængde, samt om anvendelse af de forudsatte supplerende virkemidler.

Vurdering af nitratpåvirkning af Vadehavet fra husdyrbruget i sig selv, jf. afskæringskriterierne Pkt. 2A og Pkt. 2B

I forhold til vurderingen af den isolerede påvirkning fra projektet, jf. kriterium 2B, anfører Miljøstyrelsen i Vejledningen, at identifikationen af, om der er tale om et "meget lidt eutrofieret" vandområde, bør tage udgangspunkt i basisanalyserne. I henhold til oplysningerne i basisanalyserne, er det kommunens vurdering, at vandområderne ikke kan betragtes som meget lidt eutrofierede.

Om identifikationen af, om der er tale om et "lukket bassin med ringe vandudskiftning", anfører Miljøstyrelsen, at der bør tages udgangspunkt i det foreliggende beskyttelsesniveau for nitratudvaskning, jf. disses klassificering som sårbare vandområder og meget sårbare vandområder, idet sådanne vandområder må betragtes som mere eller mindre lukkede bassiner.

Vadehavet syd for Esbjerg er klassificeret som sårbare vandområder, mens vandområdet i Grådyb Tidevandsområde er klassificeret som et meget sårbart vandområde. Afstrømningen til den nordlige del af Grådyb Tidevandsområde (Ho Bugt) stammer næsten udelukkende fra Varde Å, som modtager udvasket kvælstof fra en stor del af Billund Kommunes landbrugsområder, herunder fra nærværende landbrugs udbringningsarealer. Ho Bugt er af landarealer afskåret fra vandbevægelser i åbne kystområder, og må vurderes at have karakter af et lukket bassin med ringe vandudskiftning.

På den baggrund er det kommunens vurdering, at kvælstofudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vil kunne medføre skadevirkning, hvis den udgør mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning til Ho Bugt.

I Husdyrvejledningen er foreslået en metode, efter hvilken husdyrbrugets andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde kan beregnes på baggrund af udvaskningsparametre for oplandet og husdyrbruget. I udvaskningsparametrene for husdyrbruget indgår bl.a. antal kg N/ha/år, der udvaskes fra rodzonen, hvilket for det enkelte husdyrbrugs udbringningsarealer kan beregnes i ansøgningsskemaet i Husdyrgodkendelse.dk efter anvisningerne i Bilag 1 til Miljøstyrelsens notat (nitratnotatet) af 24. juni 2010. Det fremgår imidlertid af notatet, at anvendelse af husdyrgødning normalt maksimalt vil kunne påvirke udvaskningen med 10 kg N/ha/år.

I det nedenstående har kommunen foretaget en beregning af husdyrbrugets nitratbidrag til Ho Bugt, idet udvaskningsbidraget fra husdyrgødning af husdyrbrugets udbringningsarealer er lagt ind i beregningerne med en værdi på 10 kg N/ha/år. Der er således tale om en konservativ beregning, som vil overestimere husdyrbrugets andel af udvaskningen.

Nitratudvaskningsberegning - Vadehavet	
Samlet opland til Vadehavet, ha	440.000

Delopland Varde Å (opland til meget sårbar Natura 2000 vandområde - Ho Bugt)	109.000
Dyrket areal i deloplandet, ha	69.760
Reduktionspotentiale, jf. nitratklasse, pct.	63,0
Standardudvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år (sandjord)	78
Udvaskning i deloplandet fra dyrket areal, kg N/år	2.013.274
Udvaskning i deloplandet fra øvrigt areal, kg N/år	145.188
Udvaskning i alt fra deloplandet, kg N/år	2.158.462
Udvaskning fra husdyrbruget	
Reduktionspotentiale, pct.	63,0
Ansøgt udbringningsareal, ha	111,35
Udvaskning fra husdyrgødning i rodzonen på ansøgt areal, kg N/ha/år	10
Samlet udvaskning fra ansøgt areal, kg N/år	412
Husdyrbrugets andel af nitratbelastningen (%)	0,02

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at projektet i sig selv ikke vil kunne medføre væsentlig nitratpåvirkning af Vadehavet.

Grundlag for vurdering af fosforpåvirkningen af Vadehavet

Det fremgår af Husdyrvejledningen, at der på nuværende tidspunkt ikke findes beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til arealerne og tab af fosfor til vandmiljøet. Det er derfor valgt at fastsætte beskyttelsesniveauet (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4) for fosforoverskud i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, ud fra faktorer, som giver risiko for tab af fosfor på længere sigt. Beskyttelsesniveauet er en skærpelse i forhold til de generelle regler.

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskud er på den baggrund fastlagt ud fra jordens fosfortal (der er en indikator for fosforpuljens størrelse), jordtype og dræningsforhold. Beskyttelsesniveauet er desuden fastlagt på grundlag af fremskrivninger af strukturudviklingen i husdyrproduktionen, der viser at husdyrproduktionen ikke stiger samlet set i Danmark, men at produktionerne samles på færre, men større husdyrbrug. Beskyttelsesniveauet bidrager dermed til, at fosforoverskuddet i oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor, bliver nedbragt i takt med tilladelser, godkendelser og ophør af husdyrbrug.

I ovenstående afsnit har kommunen taget stilling til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor i relation til de konkrete risikofaktorer omkring husdyrbrugets udbringningsarealer, og i ovenstående afsnit om nitratpåvirkning er vurderet, at der en stigning i husdyrtrykket i oplandet. Af Husdyrvejledningen fremgår, at overholdelse af beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet i de allerfleste tilfælde vil betyde, at der ikke vil være tale om nogen væsentlig påvirkning med fosfor fra en husdyrproduktion.

Kommunen skal dog for hver ansøgning foretage en konkret vurdering, og kommunen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte sig for at stille vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet i bilag 3. I Husdyrgodkendelsens bilag 4 er anført de muligheder, som kommunen har, hvis det vurderes, at der skal stilles vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet for fosforoverskud. Her anvendes et af flg. kriterier:

- A. På andre drænedede lerjorde med lavere fosfortal end forudsat i de pågældende fosforklasser, jf. bilag 3, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder, overbelastet med fosfor, stilles vilkår om maksimal fosforoverskud.
- B. På drænedede ikke-lerjorde stilles vilkår afhængig af fosfortallet, svarende til reglerne for drænedede lerjorde, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor.
- C. I oplande til mindre sårbare Natura 2000 vandområder stilles vilkår svarende til de vilkår for oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor og omfattet af krav i henhold til fosforklasse 1, 2 eller 3.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Vadehavet fra husdyrbruget

I alt 37,38 ha af ejendommens udbringningsarealer ligger inden for fosforklasse 2. Ingen af de øvrige 74 ha udbringningsareal ligger inden for fosforklasse 1-3. Det ansøgte projekt overholder Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor, og fosforoverskuddet ligger på -0,7 kg P/ha/år.

Billund Kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Under hensyn til arealernes beliggenhed og karakter finder Billund Kommune derfor ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår vedrørende fosforoverskuddet.

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at nærværende afgørelse ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Vadehavet.

Påvirkning af søer

Vedrørende påvirkning af fosforfølsomme søer gælder i henhold Natur og Miljøklagenævnet i NMK-133-00045, at beskyttelsesniveauet vedrørende fosfor alene er rettet mod Natura 2000 områder. Det konkrete projekt overholder beskyttelsesniveauet i henhold til bilag 3, jf. ovenstående afsnit. Da bilag 4 alene vedrører Natura 2000 områder, er der jf. nævnets afgørelse ikke hjemmel til at stille yderligere krav af hensyn til fosforbelastningen af søer beliggende uden for Natura 2000 områder.

Søer i Natura 2000 områder

Ejendommens udbringningsarealer ligger ikke i eller grænser op til Natura 2000 områder. På baggrund af en gennemgang af kortværkerne i Danmarks Miljøportal af vandløbssystemerne, kan kommunen konstatere, at vandløbenes naturlige forløb ikke har tilløb til søer indenfor Natura 2000 områder.

Nitratfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplande til søer, som kommunen vurderer, er nitratfølsomme.

Fosforfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

I Billund Kommune er i forslaget til vandplaner optaget følgende søer: Grindsted Engso, Knoldsø, Søndersø, Nørresø og Hjortlund Sø. Enkelte af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplandet til Grindsted Engso.

Med henvisning til ovennævnte afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet konkluderes, at det generelle beskyttelsesniveau for fosfor må sikre, at der ikke sker en væsentlig fosforbelastning fra udbringningsarealer beliggende i oplande til søer i lokalområdet uden for Natura 2000.

I Vejledningen anbefales, at der - ud over fosforudvaskningsvurderinger jf. det ovenstående - anlægges en landskabsmæssig risikobetragtning i vurderingen af fosforbelastningen af søer i nærheden af udbringningsarealerne. Der er i vejledningen opstillet en opgørelse over kilder til fosfortilførsel, som viser, at langt hovedparten af tilførslen fremkommer via tre bidragstyper:

- Dræn, både minerogene og organiske jorder
- Brinkerosion
- Jorderosion og overfladisk afstrømning

Om bidraget via dræn anføres i Vejledningen, at der er taget hånd om dette via fosforklasserne, men at det i forhold til den konkrete vurdering af den enkelte mark kan være af værdi at vurdere markens placering i landskabet. Hvis marken grænser op til en fosforfølsom sø eller ligger i kort afstand og ved dræn, grøft eller vandløb, som kan aflede til søen, kan det være nødvendigt at tage yderligere skridt, f.eks. ved vilkår om en randzone på 10 meter.

Andelen via brinkerosion er relativt stor, men bliver i et vist omfang reguleret via anden lovgivning herunder Vandløbsloven⁵ (vandløbsregulativer). I den konkrete vurdering kan det imidlertid være af værdi at se på landskabet, som udbringningsarealerne ligger i.

Om bidraget fra jorderosion og overfladisk afstrømning fremgår af Vejledningen, at der i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke må anvendes flydende husdyrgødning, hvis hældningen over er 6 grader og afstanden mindre end 20 meter. Hvis afstanden er større end 20 meter, men landskabet i øvrigt hælder ned mod et vandløb eller en sø, kan det overvejes, om der bør etableres en bræmme for at mindske bidraget fra overfladeafstrømning og/eller vinderosion. Dette vil kun være relevant, hvor markerne ligger umiddelbart i forlængelse af hinanden og i direkte nærhed til vandløb/sø.

Da ingen af arealerne grænser op til de nævnte søer, vurderes der ikke at være grundlag for, at der, af hensyn til risikoen for fosfortilførsel til søerne, stilles krav om regulering af markdriften, som rækker ud over de almindelige lovbaserede regler.

---

⁵ LBK nr. 1579 af 08/12/2015. Lov om vandløb

Natur

Påvirkninger fra anlæg

Udvidelsen af dyreholdet på ejendommen vil medføre en ammoniakemission fra ejendommen på 408,66 kg N/år. IT-ansøgningssystemet regner ikke på dyr, der er udegående året rundt, så den angivne emission er både mer- og totalemissionen.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, skal der ved miljøvurderinger af tilladelser efter § 10 i Husdyrloven kun fortages beregninger og vurderinger, jf. bekendtgørelsens bilag 3, såfremt ejendommens anlæg er placeret nærmere end 300 meter fra naturtyper omfattet af kategori 1 og 2 (tidligere § 7 natur) eller 3 (Heder, moser og overdrev omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven⁶ samt ammoniakfølsomme skove).

Der er ingen kategori 1, 2 eller 3 natur indenfor 300 meter af ejendommen. Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau vil der ikke kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne.

Afstanden fra Ansagervej 19 til nærmeste punkt i internationalt naturbeskyttelsesområde, EF-habitatområde nr. 77, *Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde*, er ca. 6,0 km.

Området er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper. Områdets centrale elementer er de store fredede hede- og skovområder ved Nørholm Gods og Karlsgårde Sø med omgivende naturarealer, en stor strækning af Varde Å, dele af Ansager Å og Grindsted Å med tilstødende eng- og mosearealer. Nørholm Hede er en stor sammenhængende hede af national betydning med en mosaik af tørre og våde hedearealer. I området findes også partier af indlandsklitter. Samtlige arter der indgår i udpegningsgrundlaget, er knyttet til vandløbene i området, herunder bl.a. snæblen, flodperlemusling, bæk-, flod- og havlampret. Ligeledes er odderen registreret i området.

Især næringsstofbelastningen fra luften udgør en trussel mod områdets store hede-, mose- og overdrevsarealer. Ligeledes er også tilgroning med træer, buske og høje urter en trussel.

Kommunens vurdering

Da ejendommen er placeret mere end 6,0 km fra EF-habitatområdet, er det kommunens vurdering, at ammoniakemissionen fra ejendommen på baggrund af den store afstand ikke vil kunne medføre en væsentlig påvirkning.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at der kan meddeles tilladelse til den ansøgte udvidelse af dyreholdet på ejendommen, uden at det i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil medføre nogen væsentlig påvirkning af naturområder med luftbåren ammoniak.

---

⁶ LBK nr. 1578 af 08/12/2015. Lov om naturbeskyttelse.

Påvirkninger fra udbringningsarealer

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer i Billund Kommune ligger inden for national⁷ eller international⁸ udpeget natur.

Udbringningsarealerne 7-0 og 8-0 omkranser en § 3 registreret mose. Arealerne 20-0, 21-0 og 22-0 grænser alle op til et og samme moseområde. Morsbøl Bæk løber mellem areal 14-0 og 15-0.

Ingen af de nævnte udbringningsarealer skrånede ned mod naturarealer, og Morsbøl Bæk er omfattet af reglerne for 2 meter bræmmer. Det vurderes derfor, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning af næringsstoffer. Ingen af de øvrige udbringningsarealer i Billund Kommune grænser op til registreret natur.

Det er Billund kommunes vurdering, at en tilladelse til de ansøgte ændringer på ejendommen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3 registrerede områder med kvælstof og fosfor.

Bilag IV arter

Arter, der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12⁹ krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Bilag IV arter, der kan have leve-, yngle- eller fødesøgningssted ved husdyrbruget Ansagervej 19 eller ved ejendommens udbringningsarealer, kunne være løgfrø, stor vandsalamander, markfirben, vand-, syd- og langøret flagermus. Derudover vil odderen sandsynligvis findes i tilknytning til flere af vandløbene i området. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller optaget på rødlisten.

Spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander

I Billund Kommune er spidssnudet frø almindeligt udbredt. Dertil kommer nogle områder med særlige paddeinteresser udpeget i forbindelse med Ribe Amts Naturkvalitetsplan. I en række vandhuller i disse områder er paddefaunaen særlig rig, og her findes foruden spidssnudet frø flere steder også løgfrø og /eller stor vandsalamander. Alle tre arter er på habitatdirektivets bilag IV, og løgfrøen er derudover rødlistet.

*Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)*

Findes overalt i Danmark, men er gået tilbage i antal. Den yngler i mange forskellige slags vandhuller og lever uden for yngletiden på fugtige steder tæt på vandhullerne. Udover at arten er opført på bilag IV, er arten fredet og med på gulliste 1997.

---

⁷ Udpeget iht. Naturbeskyttelsesloven og Husdyrloven.

⁸ Udpeget iht. EF-habitatdirektivet. Dir. om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43/EØF)

⁹ Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

Spidssnudet frø er gået tilbage på grund af mangel på passende leve- og ynglesteder, da mange vandhuller er blevet fyldt op, groet til eller forurenede, og moser og enge er blevet afvandet. Vandhuller mister også status som egnede levesteder, når der udsættes fisk eller ænder.

Etablering af nye vandhuller samt vedligeholdelse af eksisterende ved at hindre tilgroning vil medvirke til at bevare og øge bestanden af spidssnudet frø.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*)

Løgfrøen karakteriseres som sårbar, og den samlede bestand i Danmark er gået voldsomt tilbage. Der findes endnu væsentlige bestande i dele af Billund Kommune samt et par andre steder i det tidligere Ribe Amts område. Billund Kommune har derfor en særlig forpligtigelse til at sikre løgfrøens levesteder. Løgfrøen yngler i vandhuller, men findes mest på dyrkede marker hvor den graver sig ned i dagtimerne og kommer frem for at jage om natten. Ud over mangel på passende yngleområder er en af truslerne mod løgfrøen, at store landbrugsmaskiner dræber frøerne, når der høstes, pløjes og harves på de marker, hvor dyrene opholder sig. Løgfrøen klarer sig bedst i landskaber, hvor landbruget ikke er så intensivt, eller hvor områderne ikke dyrkes.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Yngler og lever forår og sommer i næringsfattige vandhuller uden fisk og ænder. De voksne individer lever en stor del af året på land, i skove og haver. Arten kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Trusler mod stor vandsalamander og årsag til artens tilbagegang er, at vandhullerne forurenes gennem for mange næringsstoffer og derfor gror til, og at der udsættes fisk og ænder i vandhuller. Udyrkede bræmmer omkring vandhuller kan være med til at sikre at vandet ikke bliver næringsbelastet, men samtidig er det vigtigt, at beplantning omkring vandhullerne holdes nede, så lys og varme kan nå vandet.

Odder (*Lutra lutra*)

Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland og er registreret i Grindsted Å m.fl.. Det er derfor nærliggende at tro, at odderen vil være gæst i de vandløb, der ligger nær ejendommen eller i tilknytning til bedriftens udbringningsarealer. De største trusler mod odderen er fysisk ødelæggelse og forstyrrelse af yngle- og rasteområder.

Kommunens vurdering

Der findes ingen søer eller vandhuller på eller i umiddelbar tilknytning til udbringningsarealerne beliggende i Billund Kommune. Det ansøgte projekt vil ikke medføre nogen form for fysisk påvirkning af nærliggende vandløb, ligesom driften af ejendommen og arealerne ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af nærliggende vandløb.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet på Ansagervej 19 ikke vil have nogen væsentlig påvirkning af natur, herunder af de omtalte padder eller deres levesteder.

Samlet vurdering

Samlet er det Billund Kommunes vurdering, at der kan meddeles tilladelse til udvidelse og ændring af dyreholdet på ejendommen Ansagervej 19, 7200

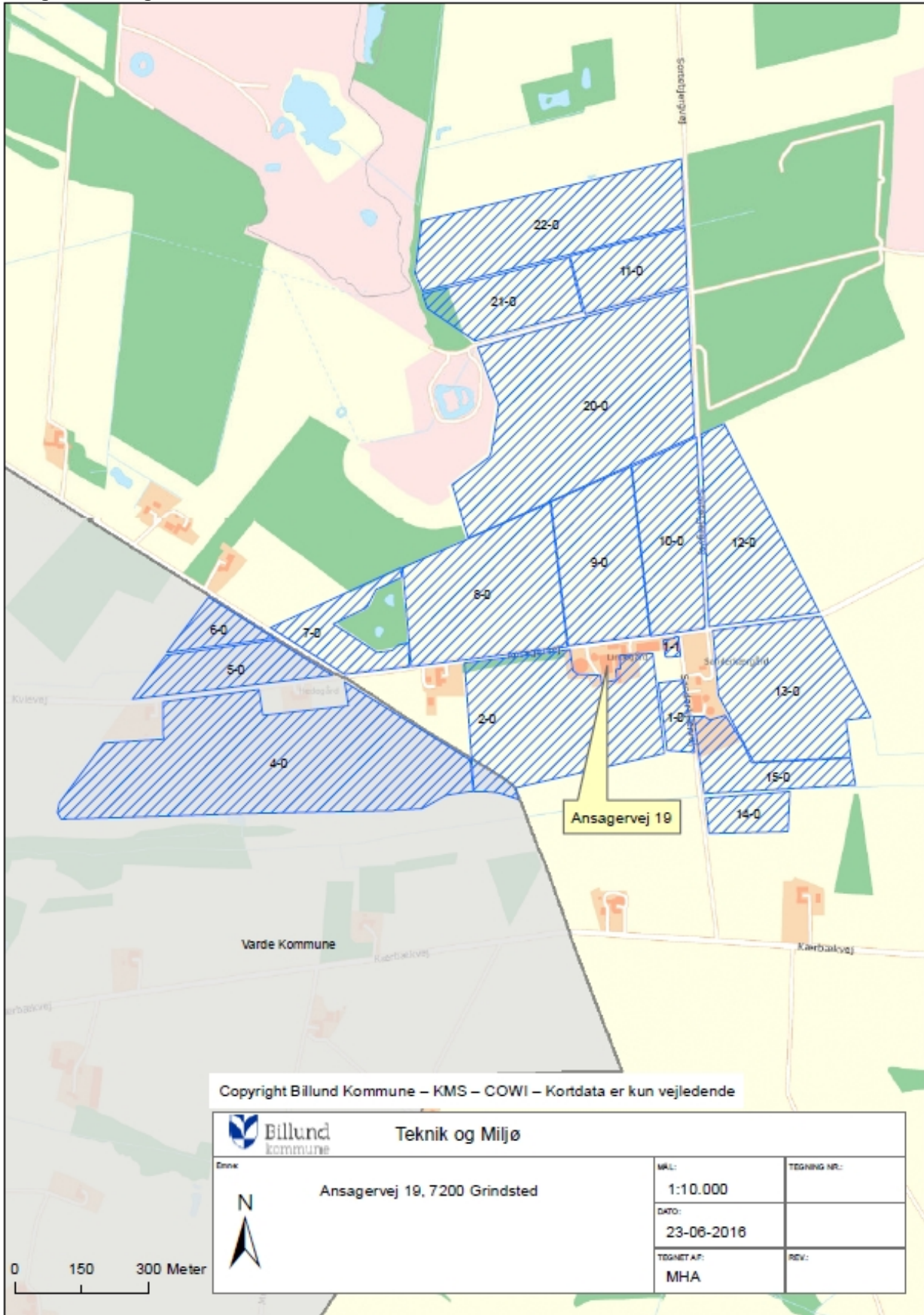
Grindsted. Tilladelsen meddeles i henhold til § 10 i Husdyrloven med de vilkår, som fremgår af tilladelsen.

Denne tilladelse efter Husdyrloven fritager ikke ejendommen for at indhente de nødvendige tilladelser/anmeldelser i henhold til anden lovgivning.

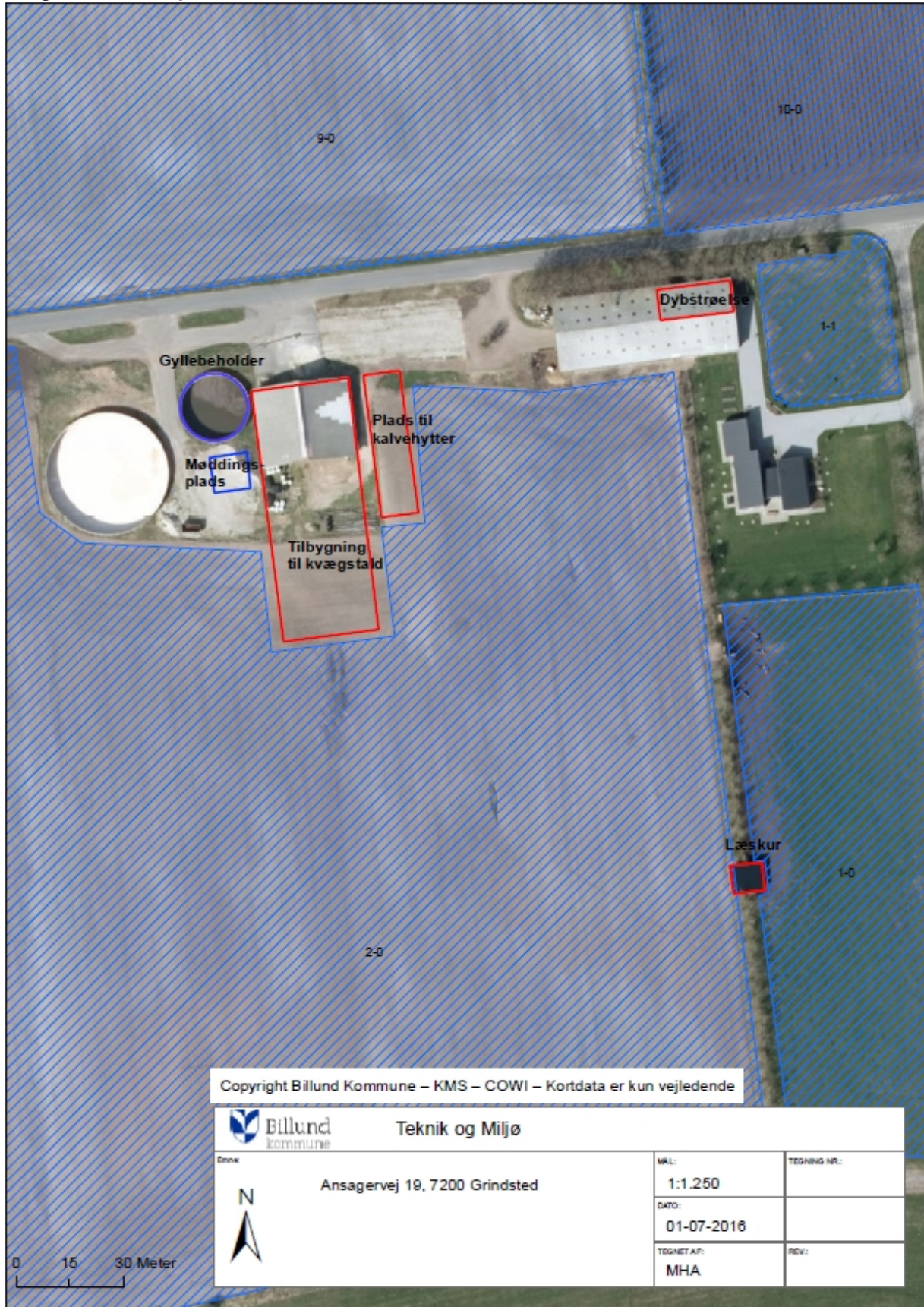
Bilag

- 1 Oversigtskort
- 2 Situationsplan
- 3 Kortbilag med NFI, Nitratklasse og Fosforklasse
- 4 Hørings svar fra Varde Kommune

Bilag 1. Oversigtskort

Bilag 2. Situationsplan

Bilag 3. Kortbilag med NFI, Nitratklasse og Fosforklasse

